

zaaknummer 2013 T 956 (1)

30 september 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. Rosalie J.M.M. de Bont te Waalre,

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van het Heilig Sacrament
(Societas Sanctissimi Sacramenti (sss)).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 4 april 2013. Op 5 juni 2013 is namens de Provinciaal Overste van de Congregatie bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg. Op 28 augustus 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Bont voornoemd.

Namens de Congregatie is verschenen de heer [naam] en de heer [naam], respectievelijk Provinciaal en vice-Provinciaal Overste van voornoemde Congregatie, bijgestaan door mr. Baetens voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Het gezin waarvan klager deel uitmaakte woonde recht tegenover het klooster waar ook het internaat [naam] was gevestigd. Klagers vader werkte thuis als kleermaker. Er was altijd een zekere intimiteit met de paters omdat zij vaak even bij klagers ouders op visite kwamen. Klager werd dan als vanzelfsprekend op schoot genomen. De paters stonden in hoog aanzien bij de ouders van klager, met name bij zijn moeder. Vanaf dat klager kon lopen was de kloostertuin zijn speelterrein.

Aangeklaagde had op het kloosterterrein een plantenkas, waar klager als 5-jarig jongetje vaak kwam. Spelenderwijs maakte aangeklaagde intiem contact met klager, hij maakte grapjes en tilde hem op, zogenaamd om op de verhoogde werkplank te kunnen kijken. Aangeklaagde

ging dan met zijn hand in de pijp van klagers korte broek en raakte al lachend en spelend zijn blote geslachtsdeel aan. Klager spartelde altijd wel wat tegen, daarom maakte aangeklaagde er een soort spelletje van. Ook trok hij klager tegen zich aan, zette hem tussen zijn benen en bewoog zich half lachend tegen klager aan. Dit is in een periode van ongeveer een jaar met tussenpozen enkele malen gebeurd.

Na de lagere school kwam klager intern in de voorbereidingsklas van het internaat. Daarna kreeg hij, in de eerste klas, les van aangeklaagde, die zei het fantastisch te vinden dat klager er was. Klager kreeg bijles op de kamer van aangeklaagde. Dat leidde tot aanhalen, troosten en pogingen van aangeklaagde om klager te kussen. Aangeklaagde ontkleedde zich deels en liet zich door klager manueel bevredigen. Aangeklaagde probeerde ook onder de kleding van klager diens penis aan te raken en hem te bevredigen maar klager draaide de situatie altijd snel om, zodat hij snel van de aanrakingen van aangeklaagde af was. Dit is een aantal keren gebeurd.

Klager werd er zo depressief van dat hij niets meer zei. Hij is in dat jaar ook blijven zitten. Om hem op te beuren is hij in die zomervakantie een aantal keren mee uit fietsen genomen door pater [naam], tegen wie klager eveneens een klacht wegens seksueel misbruik (2013T956(2)) heeft ingediend.

Na deze zomervakantie is het misbruik door aangeklaagde doorgegaan met een frequentie van 3 tot 4 keer per semester.

Het laatste misbruik door aangeklaagde vond plaats toen klager ongeveer 14, 15 jaar oud was. Hij ging toen met een aantal medeleerlingen onder leiding van aangeklaagde op vakantie in [plaats]. Bij elke gelegenheid trok aangeklaagde klager tegen zich aan, streefde hem, stoeide met hem, greep hem op intieme plaatsen, maar altijd alsof het een onschuldige spel was, onzichtbaar voor anderen. Klager voelde zich daarbij bijzonder angstig, ongelukkig en schuldig. Er waren in het vakantiehuis stapelbedden en tweepersoons bedden. Om de beurt moest er iemand naast aangeklaagde in bed slapen. Klager heeft tijdens deze vakantie twee keer bij aangeklaagde moeten slapen. Aangeklaagde streefde en betastte toen klagers geslachtsdelen en hij heeft beide keren klager gedwongen hem af te trekken.

2.2. Klager is in zijn internaatstijd dermate depressief geworden dat hij zichzelf heeft verwond aan zijn pols in een poging om er weg te komen. Hij durfde niet tegen zijn moeder en de directeur te zeggen wat de werkelijke reden was en moest op het internaat blijven.

Om zich te wapenen verschool klager zich in impotentie tot op 26 jarige leeftijd.

Gedurende zijn leven zijn er regelmatig lichte tot ernstige depressies geweest, waarvoor klager viermaal in therapie is geweest, de laatste keer bij [instantie] in [plaats] in 2010, waar lange sessies speciaal met betrekking tot het seksueel misbruik hebben plaatsgevonden. Tijdens militaire dienst is hij gedwongen opgenomen geweest in het psychiatrisch ziekenhuis en op grond van S5 ontslagen. Hij had moeite met gezagsverhoudingen. Klager heeft zijn hele leven problemen gehad met intiem gedrag. Het aanhalen van geliefden en dochters is moeilijk, zo niet onmogelijk. Het misbruik heeft zijn relaties gekleurd. Daarnaast is vriendschap met een man een onmogelijkheid gebleken omdat hij geen mannen in zijn nabijheid kon verdragen.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht vraagtekens te zetten bij het celibaat, te bewerkstelligen dat het misbruik een plaats in zijn leven krijgt, en een geldelijke tegemoetkoming te ontvangen voor het hem aangedane leed.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Namens de Provinciaal Overste heeft mr. Baetens in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de

levensloop van aangeklaagde. Hij werd op [datum] tot priester gewijd, was in de jaren 1934 tot 1941 leraar in [plaats] en van 1941 tot 1968 leraar te [plaats]. Hij gaf daar [vak] aan de eerste klas en [vak] en [vak] op het Juvenaat. Van hem is bekend dat hij tevens kweker was van planten en bloemen in een serre in de tuin, grenzend aan het juvenaat. Er zijn geen concrete aanwijzingen dat aangeklaagde zich zou hebben schuldig gemaakt aan seksueel misbruik van kinderen of dat hij psychische klachten zou hebben gehad. Archiefonderzoek door de Commissie Deetman leverde een brief uit 1955 op van de pater Provinciaal aan Overste [naam] in [plaats] waarin melding wordt gemaakt van het feit dat vermoedelijk een van de studenten op de kamer van aangeklaagde is geweest, met het verzoek aan de overste dit te onderzoeken omdat de betreffende student “ ..van het soort was dat gevaarlijk kan zijn voor mensen die zekere zwakheden hebben of hebben gehad.”

Hij concludeert dat gelet op een eerdere gegrond verklaarde klacht tegen aangeklaagde (2010T171) en de specifieke verklaringen van zussen van klager met betrekking tot soortgelijke handelingen, het alleszins aannemelijk is dat klager het slachtoffer is van seksueel misbruik door aangeklaagde. Ter zitting heeft mr. Baetens kenbaar gemaakt dat hij van oordeel is dat het verhaal van klager een indrukwekkende oprechtheid uitstraalt, dat er een overvloed aan steunbewijs aanwezig is en dat het zeer beschamend is wat er is gebeurd. Hij heeft geconcludeerd tot gegrondverklaring van de klacht.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenvijftig tot zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in meerdere perioden in zijn leven door aangeklaagde seksueel misbruikt.

Toen hij 5 jaar oud was heeft aangeklaagde meermalen via de broekspijp van klager diens blote geslachtsdeel aangeraakt en meermalen tegen klager aanbewogen terwijl hij tussen de benen van aangeklaagde was geplaatst.

Toen hij ongeveer 13 jaar oud was en in de eerste klas zat, welke hij gedoubleerd heeft, begon aangeklaagde hem te strelen en te betasten en deed hij pogingen om klager te kussen en hem met de hand te bevredigen. Aangeklaagde was deels ontkleed en klager moest hem met de hand bevredigen.

Dit vond plaats met een frequentie van 3 tot 4 keer per semester.

Toen klager ongeveer 14 of 15 jaar oud was, moest hij op vakantie tweemaal bij aangeklaagde in bed slapen en werd hij gedwongen hem af te trekken. Ook moest hij zich tijdens deze vakantie bij elke mogelijke gelegenheid seksueel getinte toenaderingen van aangeklaagde laten welgevalen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Zijn verklaring wordt ondersteund door de gegrondverklaring van de klacht met nummer 2010T171 en:

- de verklaring van zijn zus [naam] die als 10/11-jarige bij aangeklaagde bloemen ging kopen en hem eng vond omdat hij tegen haar aan stond te bewegen. Voor een volgende moederdag was ze met een zusje gegaan en toen probeerde hij hen aan te raken “waar het niet hoort”;
- de verklaring van zijn zus [naam] die als 10-jarige met een vriendinnetje naar de kas van aangeklaagde ging en aangeklaagde almaar dat vriendinnetje kietelde en haar tussen zijn benen trok;
- de verklaring van zijn zus [naam] die zag dat haar kleine broertje [naam] met zijn rug naar klager tussen de benen van aangeklaagde stond die in een leunstoel zat, waarbij de hand van aangeklaagde voor in het broekje van haar broertje zat;
- de verklaring van [naam] dat zij een dropje uit de broekzak van aangeklaagde mocht halen en heel diep in zijn broekzak moest tasten waarbij ze plotseling iets zachts en warm voelde;
- de verklaring van [naam] dat aangeklaagde met zijn hand bij hem zijn korte broek binnen ging “etc”;
- een brief van [naam] d.d. 26 april 2010 waaruit blijkt dat klagers moeder hem in 2009 een brief schreef waarin zij hem heeft meegedeeld “wat er destijds met klager op het Juvenaat is gebeurd”.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 5 jaar oud en bij de voortzetting daarvan in de voor de ontwikkeling van kinderen belangrijke puberteitsjaren. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging – die overigens al ter zitting is geuit - kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Congregatie Heilig Sacrament de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 30 september 2013 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, Mr. F.J.M. Walstock en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.